

Δημιουργός -Υπεύθυνη προγράμματος
Ζουμπουλή -Ματέλη Μυρσίνη

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Τίτλος: Σκάκι και Φαντασία

Σχολική μονάδα
Νηπιαγωγείο Ταξιαρχών

Εκπαιδευτικοί
Δήμου Μαρία
Ζουμπουλή Ματέλη Μυρσίνη
Φιλιανού Κατερίνα

Σύνολο μαθητών 20

Χρονική διάρκεια
Οκτώβριος 2024-Μαίος 2025

Αφόρμηση

Την προηγούμενη χρονιά είχε υλοποιηθεί στο νηπιαγωγείο μας το εργαστήριο δεξιοτήτων “Σκάκι και Φαντασία”. Άρεσε πολύ στα παιδιά. Τα περσινά προνήπια γνώριζαν πλέον αρκετά πράγματα για το σκάκι και με αυτή την αφορμή αποφασίσαμε να υλοποιήσουμε φέτος ένα πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων σχετικό με το σκάκι.

Υποθέματα

Η χρήση του σκακιού ως εργαλείο μάθησης και κοινωνικοποίησης μαθητών /τριών.

Σχήματα και χρώματα.

Γνωρίζω τη σκακιέρα.

Μαθαίνω τα κομμάτια του σκακιού .

Κανόνες.

Σκάκι με κυκλαδικά ειδώλεια.

Το σκάκι μέσα από τα παραμύθια.

Στόχοι του προγράμματος

Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες το σκάκι και τους κανόνες του.

Να συνδέσουν το σκάκι με άλλα γνωστικά αντικείμενα

Να συνδέσουν το σκάκι με διάφορες μορφές τέχνης όπως ζωγραφική, μουσική και λογοτεχνία.

Να κατασκευάσουν, να παίξουν δρώμενα και να επικοινωνήσουν ψηφιακά.

Να καλλιεργήσουν δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με την ομάδα.

Να ασκήσουν δεξιότητες όπως η μνήμη, η παρατηρητικότητα, η συγκέντρωση, η ανάλυση και η κριτική σκέψη

Να εμπλακούν σε δραστηριότητες γνωστικής προετοιμασίας: Βλέπω –Σκέφτομαι- Αναρωτιέμαι

Να διατυπώνουν ερωτήματα, τα οποία μπορούν να απαντηθούν μέσω της διερεύνησης δεδομένων

Να οργανώσουν τις γνώσεις τους γύρω από νέες έννοιες

Μεθοδολογία υλοποίησης

Μέθοδος project, έρευνα πεδίου, παιχνίδια ρόλων, θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση,, αυτοσχεδισμός.

Συνεργατική μάθηση, ομαδική εργασία, οπτική παρατήρηση, πειραματισμός, ανακάλυψη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

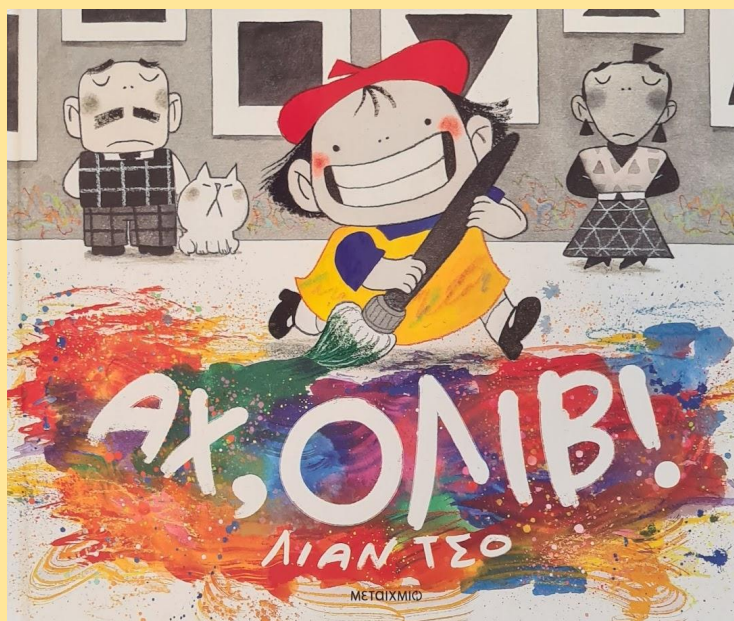
ΠΑΙΓΝΙΩΔΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το σκάκι είναι ένα μαθησιακό παιχνίδι που χαρακτηρίζεται ως το ανώτερο πνευματικό άθλημα. Η εκμάθησή του σε μικρά παιδιά έχει πολλές δυσκολίες, καθώς απαιτεί σε μεγάλο βαθμό αυτοσυγκέντρωση -χαρακτηριστικό που δύσκολα το συναντάει κανείς σε μικρές ηλικίες. Επιπλέον, το γεγονός ότι το σκάκι είναι «καθιστικό παιχνίδι» έρχεται σε σύγκρουση με την ιδιοσυγκρασία των περισσότερων παιδιών.

Οι παιγνιώδεις δραστηριότητες που προτείνονται περιέχουν κίνηση, είναι διασκεδαστικές και ταυτόχρονα εξασκούν τη μνήμη, την παρατηρητικότητα, την αυτοσυγκέντρωση και τη σύνθεση.

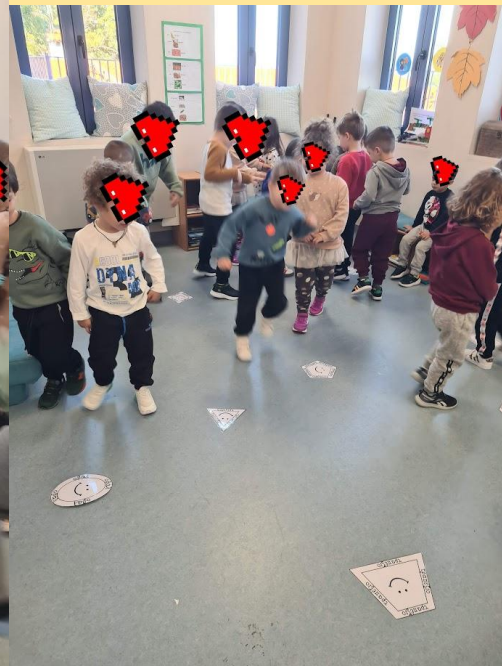
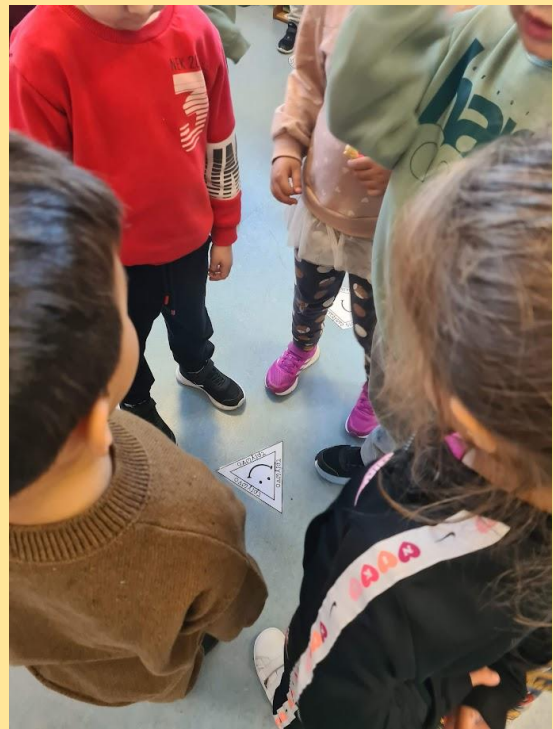
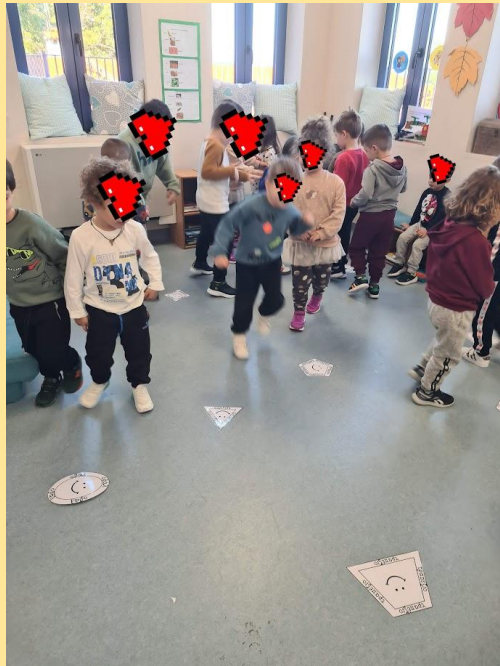
Σχήματα και χρώματα

Με αφορμή το βιβλίο Αχ Όλιβ μιλήσαμε για το άσπρο - μαύρο και για τα σχήματα

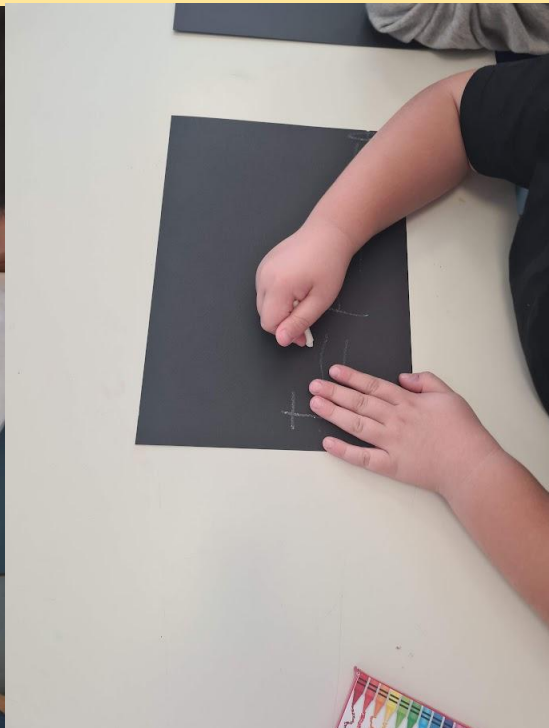

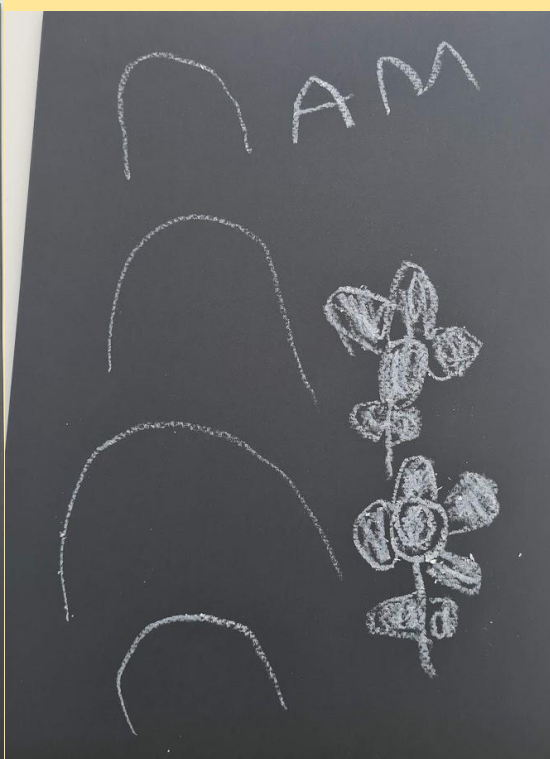
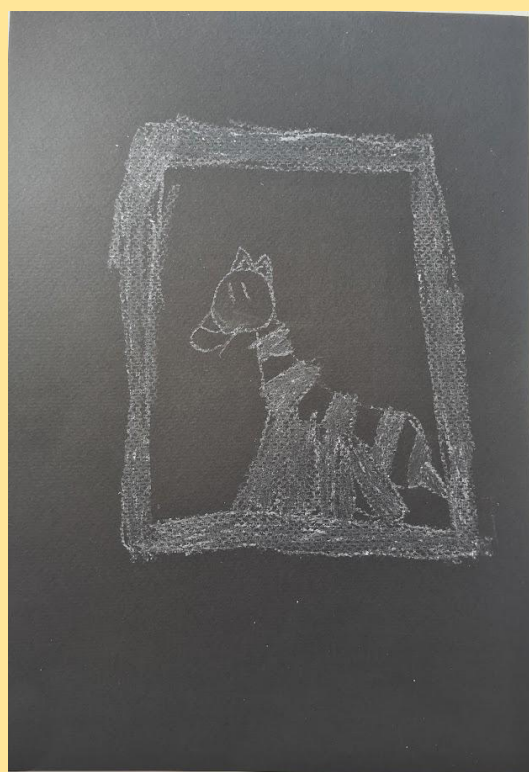
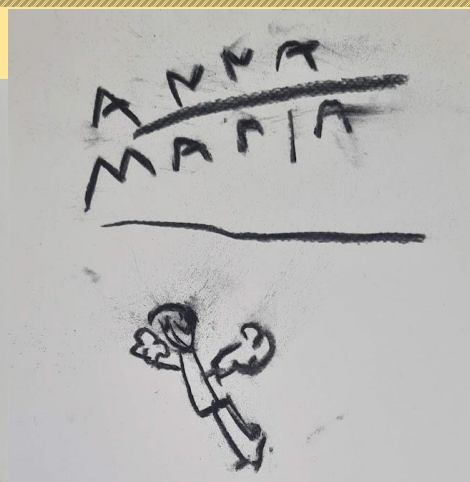
Η Όλιβ είναι καλλιτέχνηδα. Η πιο υπέροχη και καταπληκτική καλλιτέχνηδα σε όλο τον κόσμο. Τουλάχιστον έτσι πίστευε η ίδια. Ο πατέρας της ζωγραφίζει τετράγωνα ασπρόμαυρα. Η μητέρα της τρίγωνα. Περίμεναν να ζωγραφίσει και η κόρη τους τετράγωνα ή τρίγωνα ασπρόμαυρα. Αλλά η Όλιβ ήθελε να προσθέσει μια πολύχρωμη πινελιά και να ξεφύγει από την αυστηρή παράδοση των γονιών της.

Ρωτήσαμε τα παιδιά πώς θα ήταν η τάξη αν ήταν όλα άσπρα ή όλα μαύρα..θα ήταν ωραία; Αν ήταν ασπρόμαυρη; Αφού τα παιδιά απάντησαν φυσικά πως θα ήταν βαρετή και άσχημη, πήραν από ένα χαρτόνι άσπρο και ένα μαύρο.Κινήθηκαν στην τάξη και παίξαμε διάφορα κινητικά παιδιά σε μια προσπάθεια αναγνώρισης των σχημάτων και των χρωμάτων.

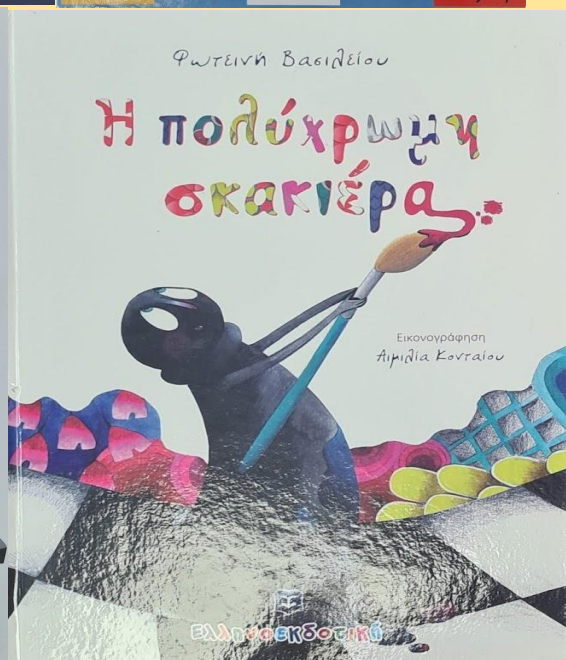
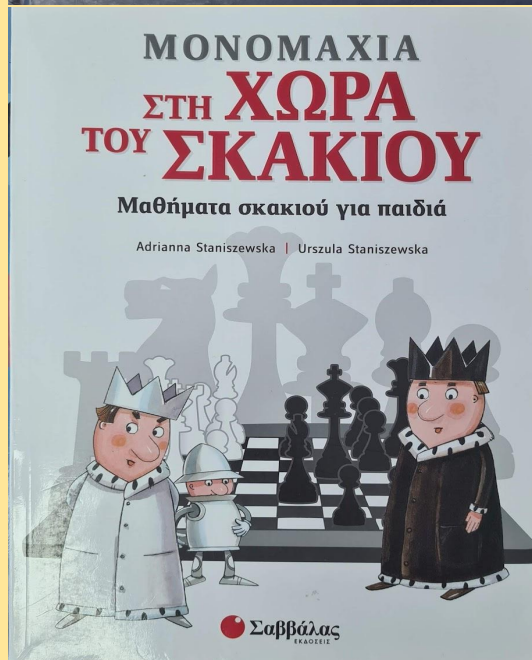
Έπειτα, αποτύπωσαν στο χαρτί τις ασπρόμαυρες εργασίες τους. Στο άσπρο ζωγράρισαν με μαύρο κάρβουνο και στο μαύρο χαρτόνι με άσπρη κιμωλία.

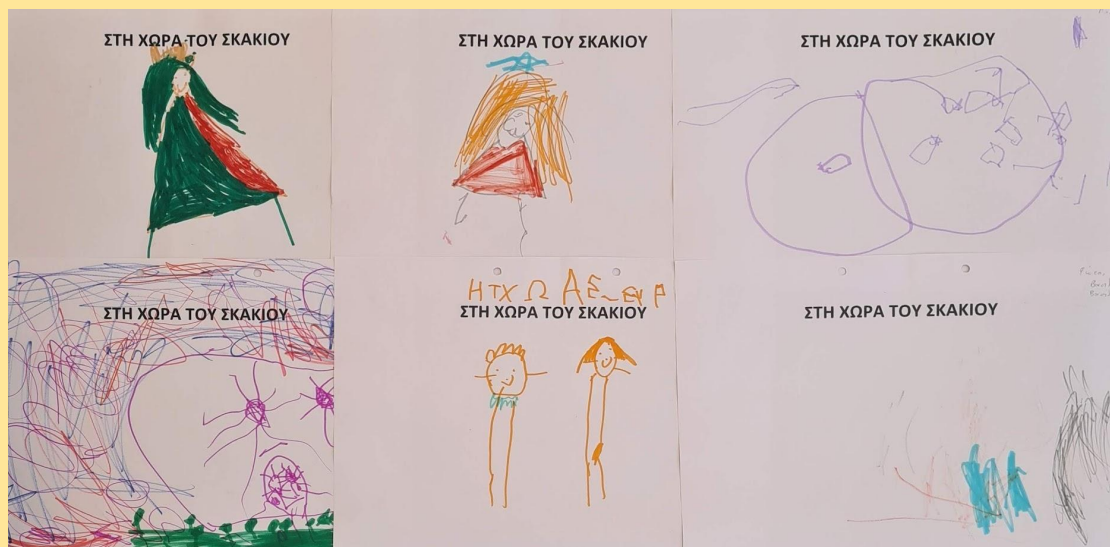
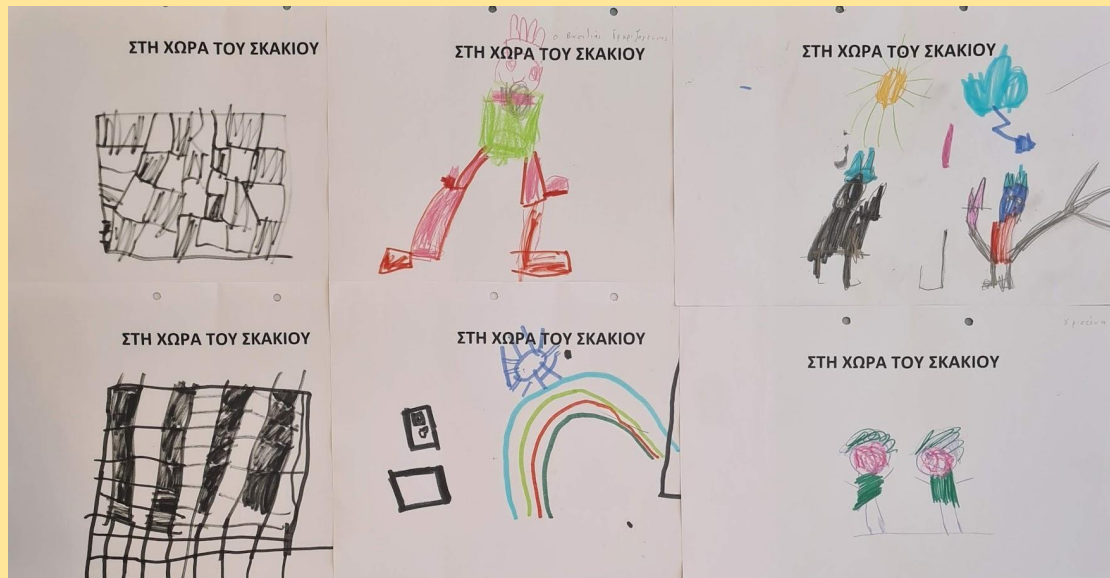

Το σκάκι μέσα από τα παραμύθια

Επεξεργαστήκαμε τα παραπάνω παραμύθια για να φέρουμε τα παιδιά σε επαφή με το σκάκι όσο γίνεται με παιγνιώδη τρόπο. Τα παιδιά εμπνέυστηκαν και ζωγράρισαν αυτό που τους άρεσε.

Η Πολύχρωμη σκακίερα ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Η Πολύχρωμη σκακίερα

ΓΙΟΡΓΟΣ

Η Πολύχρωμη σκακίερα

ΜΑΡΙΑ

Η Πολύχρωμη σκακίερα

Η Πολύχρωμη σκακίερα

Η Πολύχρωμη σκακίερα

Η Πολύχρωμη σκακίερα

ΚΑΡΟΛΙ

Η Πολύχρωμη σκακίερα

ΚΑΡΟΛΙ

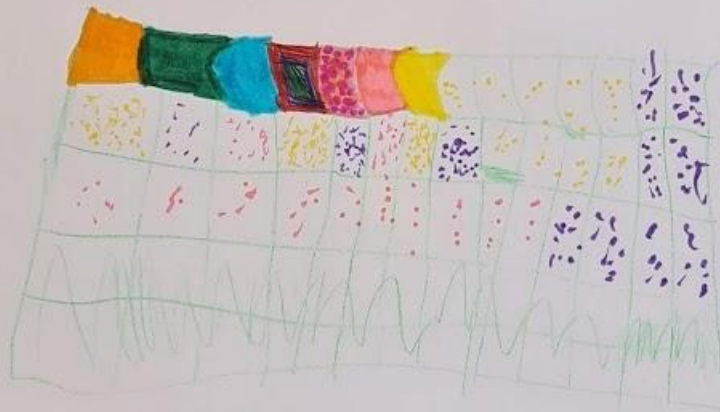
Η Πολύχρωμη σκακίερα

πολύχρωμη

Η Πολύχρωμη σκακίερα

ΧΡΙΣΤΙΝΑ

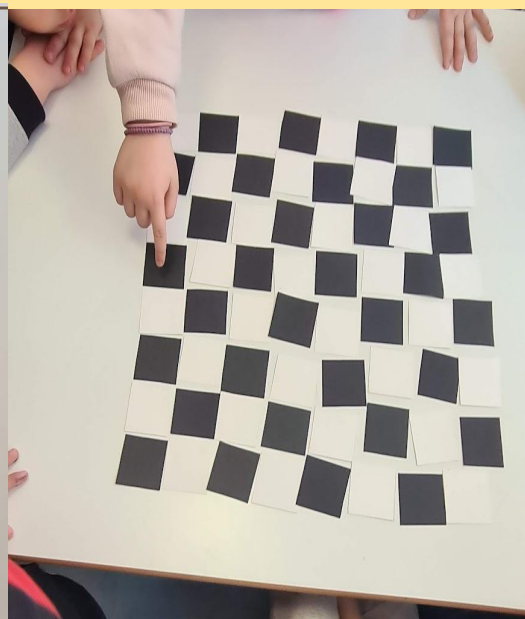
Γνωριμία με τη σκακιέρα

Η σκακιέρα αποτελεί άριστο εργαλείο για την ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού (διαδρομές ,συντονισμός κινήσεις), για την προσέγγιση της μέτρησης και της γεωμετρίας, και για την κατάκτηση του πίνακα διπλής ειδόδου.

Παρουσιάζουμε (με φυσικό και απτικό τρόπο) μια σκακιέρα και συζητάμε με τα παιδιά για τα χρώματα και τα σχήματα της σκακιέρας, τις οριζόντιες, κάθετες και διαγώνιες γραμμές καθώς και για τα γράμματα και τους αριθμούς που υπάρχουν πάνω σ'αυτήν.

Ακούμε το τραγούδι : " Το τεράγωνο " και στη συνέχεια, οι μαθητές και οι μαθήτριες σε ομάδες καλούνται να ζωγραφίσουν ή να κατασκευάσουν μια σκακιέρα κόβοντας άσπρα και μαύρα τετράγωνα και τοποθετώντας τα εναλλάξ οριζόντια και κάθετα.

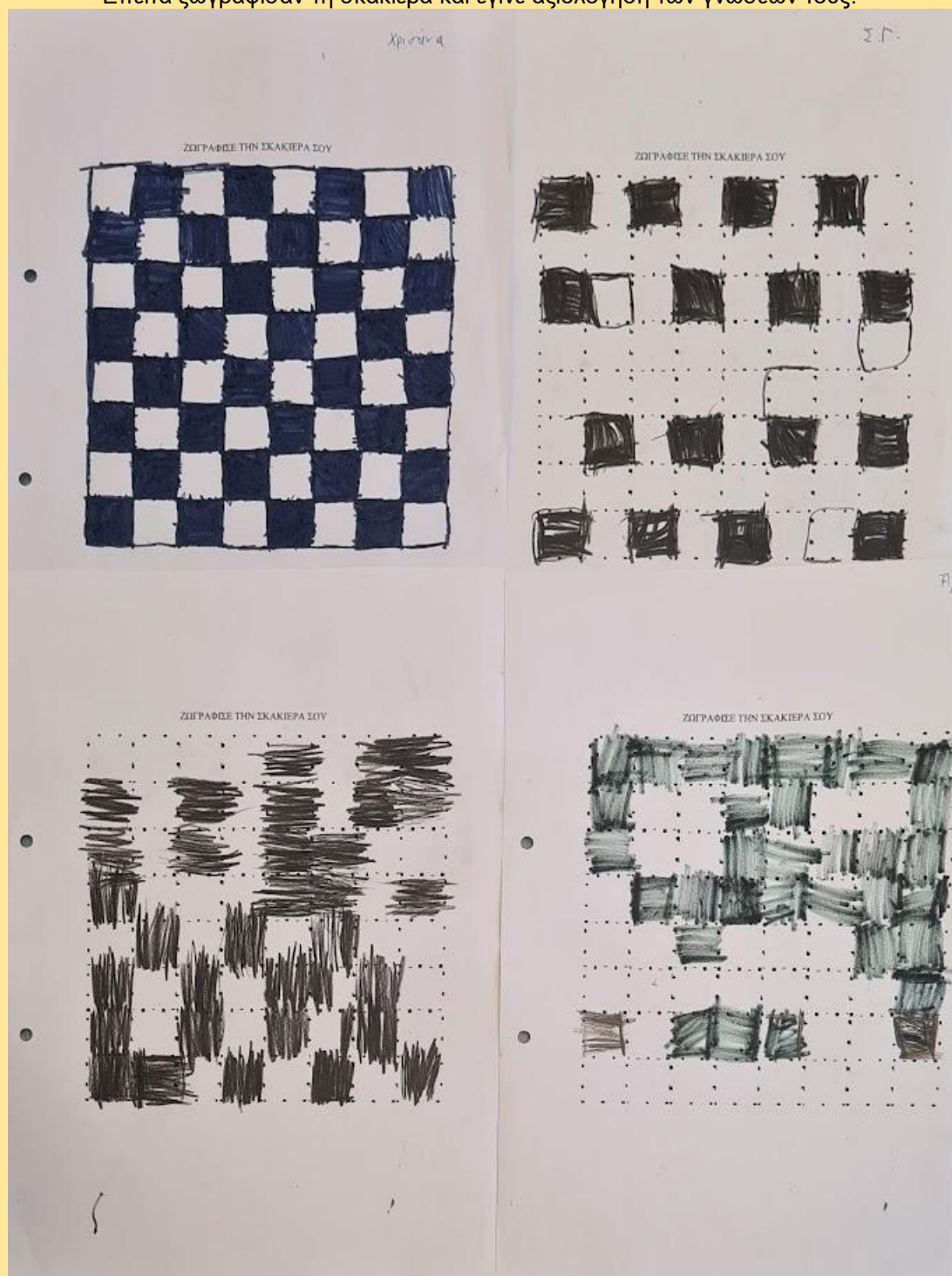

ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ

Με σκοπό να μάθουν οριζόντια, κάθετη και διαγώνια. Στην αρχή ο εκπαιδευτικός είναι ο τροχονόμος και οι μαθητές θα πρέπει να κινούνται ανάλογα. Οι οδηγίες δίνονται στην αρχή σιγά-σιγά και όσο περνάει η ώρα πιο γρήγορα. Μετά από λίγη ώρα τα παιδιά γίνονται τροχονόμοι. Η δράση μπορεί να γίνει είτε πάνω στη σκακιέρα είτε στο πάτωμα σε αυτοσχέδια σκακιέρα. Μπορεί να γίνει και με πολλά παιδιά μαζί και να φεύγει από τη σκακιέρα όποιος χάνει.

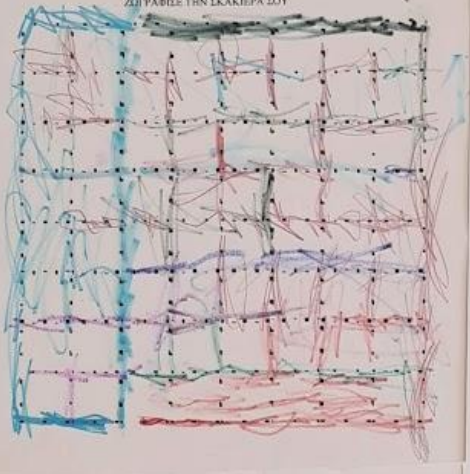

Έπειτα ζωγράρισαν τη σκακιέρα και έγινε αξιολόγηση των γνώσεων τους.

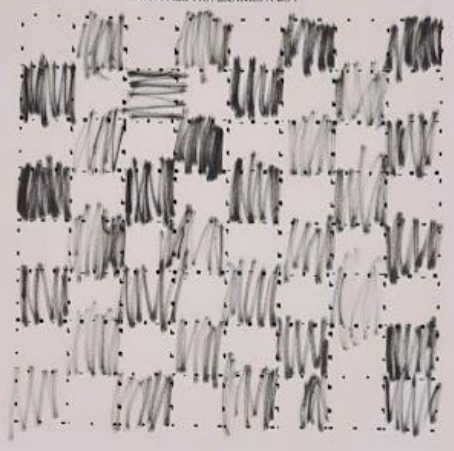

Ποικιλία

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

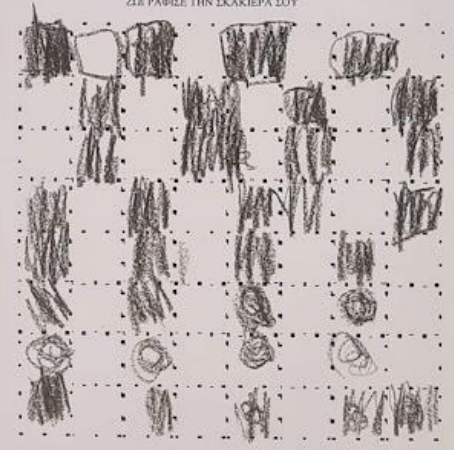

Η Ζω

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

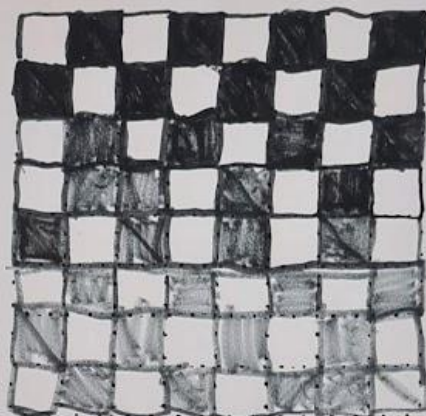

ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

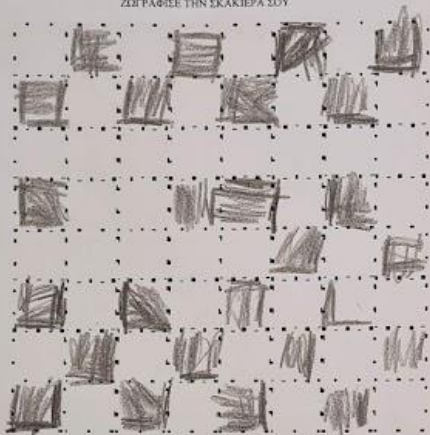
ΗΡΙΑ

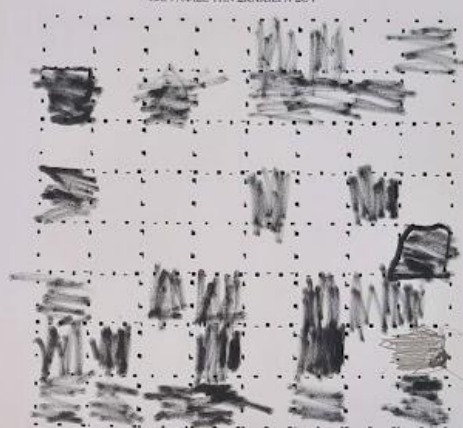
Ημερο.

Αδελφός

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

ΖΗΤΑΦΙΞΕ ΤΗΝ ΣΚΑΚΙΕΡΑ ΣΟΥ

ΕΞΕΤ. ΒΑΣΙΚΗ

ΜΟΝΤΑΖ

Εργαστήριο δεξιοτήτων
Γράφι και Φαντασία
Ποιο σχήμα συναντάται πάνω στη σκακίρα;

Από πόσα τετράγωνα αποτελείται κάθε στήλη και κάθε γραμμή;

6 8 0
+ + +

Τι χρώμα είναι συνήθως τα τετράγωνα της σκακίρας;

Εργαστήριο δεξιοτήτων
Γράφι και Φαντασία

Ποιο σχήμα συναντάται πάνω στη σκακίρα;

Από πόσα τετράγωνα αποτελείται κάθε στήλη και κάθε γραμμή;

6 8 0

Τι χρώμα είναι συνήθως τα τετράγωνα της σκακίρας;

Εργαστήριο δεξιοτήτων
Γράφι και Φαντασία

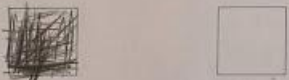
Ποιο σχήμα συναντάται πάνω στη σκακίρα;

Από πόσα τετράγωνα αποτελείται κάθε στήλη και κάθε γραμμή;

6 8 0

Τι χρώμα είναι συνήθως τα τετράγωνα της σκακίρας;

Εργαστήριο δεξιοτήτων
Γράφι και Φαντασία

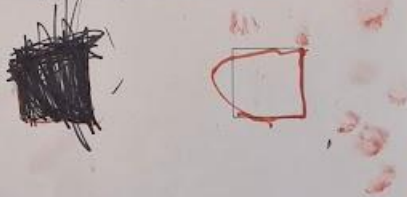
Ποιο σχήμα συναντάται πάνω στη σκακίρα;

Από πόσα τετράγωνα αποτελείται κάθε στήλη και κάθε γραμμή;

6 8 0

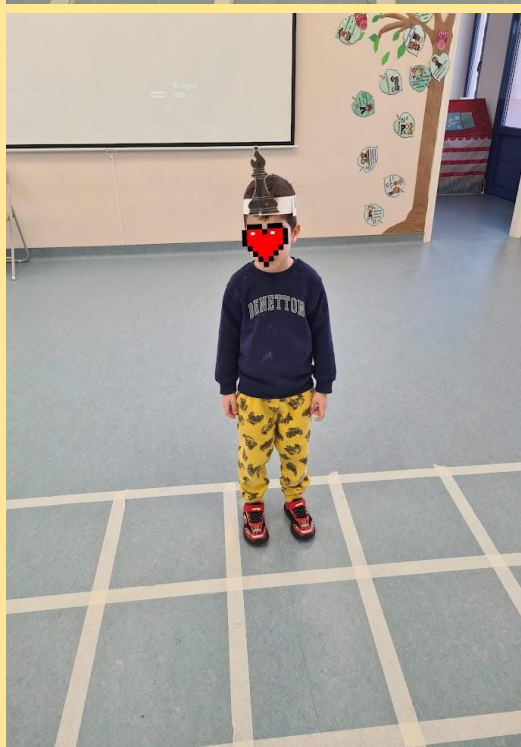
Τι χρώμα είναι συνήθως τα τετράγωνα της σκακίρας;

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΙΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

ΓΙΝΟΜΑΙ ΠΙΟΝΙ ΚΑΙ ΠΑΙΖΩ

Προκειμένου να κατανοήσουν τα παιδιά τη θέση των κομματιών και των πιονιών πάνω στη σκακιέρα καθώς και το πώς κινούνται τα παιδιά γίνονται πιόνια και παίρνουν θέση πάνω σε αυτοσχέδια σκακιέρα. Κινούνται σύμφωνα με την κίνηση που κάνει το κάθε πιόνι που “υποδύονται”.

ΜΑΝΤΕΥΩ ΤΑ ΠΙΟΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΦΗ

ΑΛΛΑΖΩ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΟ ΖΑΡΙ

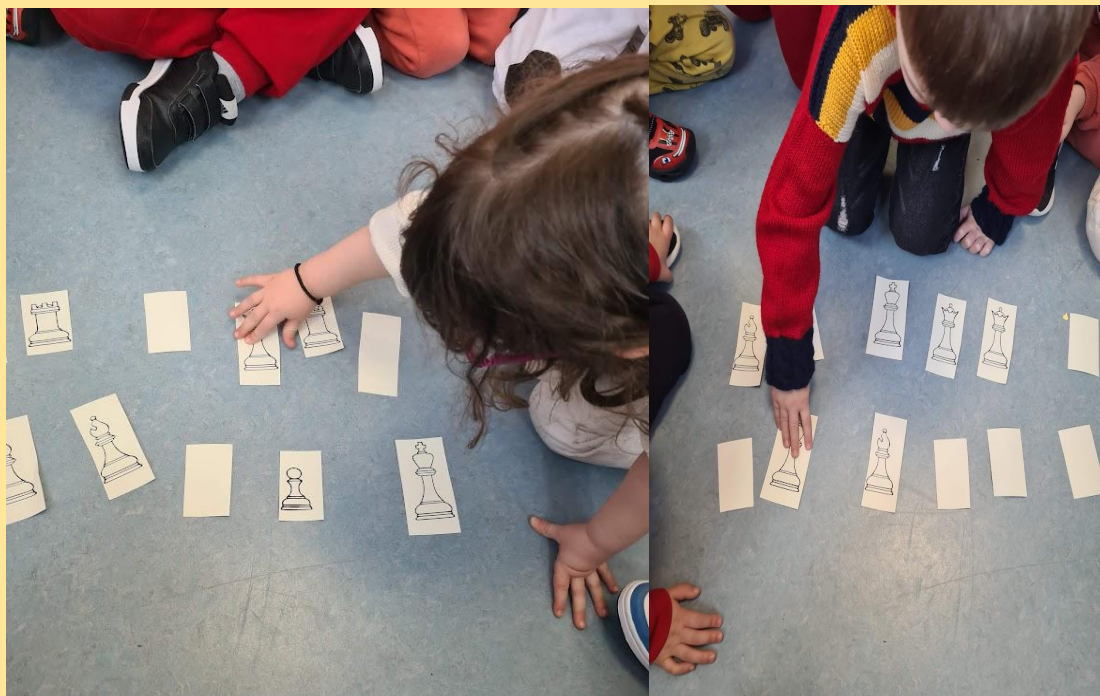

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΟΝΟ ΜΕ ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Τα παιδιά προσπαθούν να φτάσουν απο τη μια γωνία της σκακιέρας στην άλλη μόνο με το άλογο

Memo

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΟΝΟ ΜΕ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

ΠΑΙΖΩ ΣΚΑΚΙ ΜΕ ΚΥΚΛΑΔΙΚΑ ΕΙΔΩΛΕΙΑ

Συνεργαστήκαμε με το μουσείο κυκλαδικής τέχνης που εδρεύει στην Αθήνα και δανειστήκαμε για λίγες μέρες μια μουσειοσκευή. Τα παιδιά στην αρχή δεν ήξεραν τί περιέχει η βαλίτσα. Οι υποθέσεις ήταν πολλές. Ένα δώρο, ένα κινητό, ένα τάμπλετ , ένα παιχνίδι ή μήπως ένα πιάνο. Όχι πιάνο γιατί δεν ταιριάζει το σχήμα της βαλίτσας, σχολίασε ένας μαθητής. Τότε είναι σκακιέρα γιατί αυτή είναι τετράγωνη.

Από πού μας ήρθε όμως η βαλίτσα; Από τις Κυκλάδες .Πού βρίσκονται οι Κυκλάδες; Κάναμε ένα μικρό ταξίδι με τη βοήθεια του χάρτη και εντοπίσαμε που ακριβώς βρίσκονται.

Ανοίγοντας τη βαλίτσα βρήκαμε μέσα μικρούς θησαυρούς.

Για αρχή στήσαμε το σκάκι με τα κλασικά πιόνια. Αυτό ήταν εύκολο για μας γιατί το έχουμε ήδη κατακτήσει.

Στη συνέχεια με τη βοήθεια του παγκόσμιου χάρτη προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε ότι το σκάκι επινοήθηκε στην Ινδία τον 7ο αιώνα. Γρήγορα διαδόθηκε σε πολλούς λαούς που το αγάπησαν και πρόσθεσαν δικά τους στοιχεία στο δημοφιλές αυτό παιχνίδι. Στο πέρασμα των χρόνων το σκάκι άλλαξε μορφή, τα πιόνια προσαρμόστηκαν ανάλογα με τις αισθητικές και καλλιτεχνικές αναζητήσεις των διαφορετικών πολιτισμών.

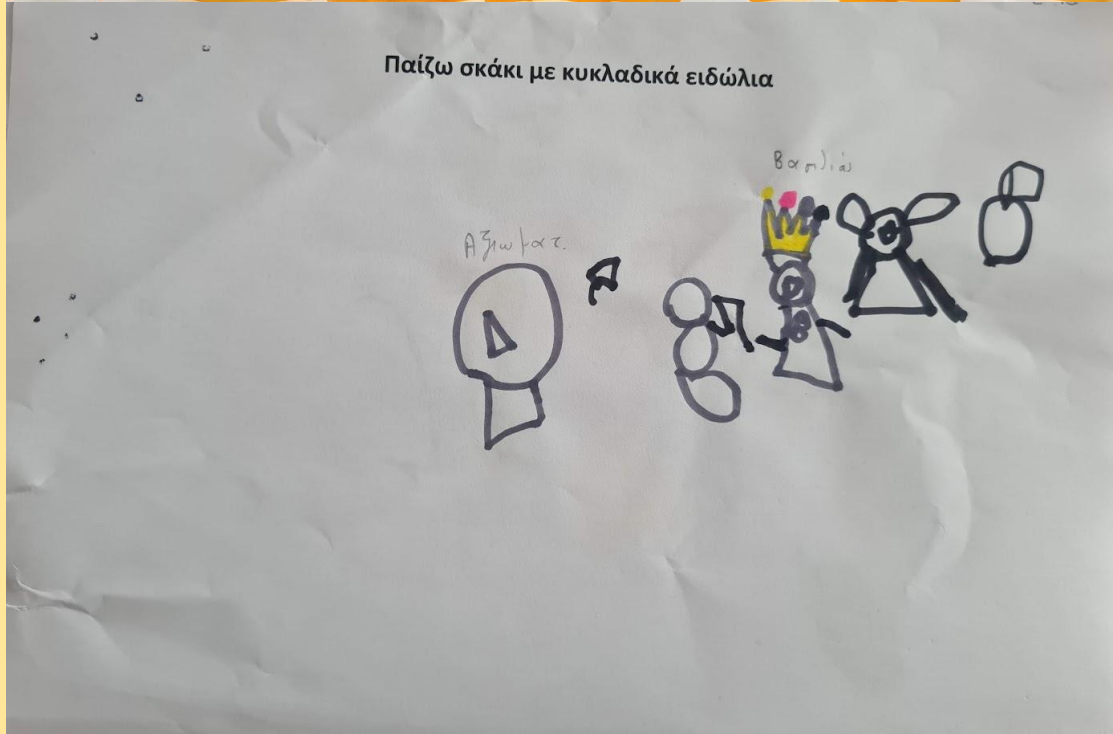
Τα παιδιά μελέτησαν το σχήμα των κυκλαδικών ειδωλίων , τα περιέγραψαν, τα ζωγράφισαν, διάλεξαν το αγαπημένο τους και αυτό που τους έκανε περισσότερο εντύπωση, τα αναγνώρισαν ,τα συναρμολόγησαν και τα τοποθέτησαν σωστά στη σκακιέρα.

Παίζω σκάκι με κυκλαδικά ειδώλια

αξιωματικός

αδελφό

βασιλίσσα

Πασχάλης

Παίζω σκάκι με κυκλαδικά ειδώλια

αδελφό

αξιωματικός

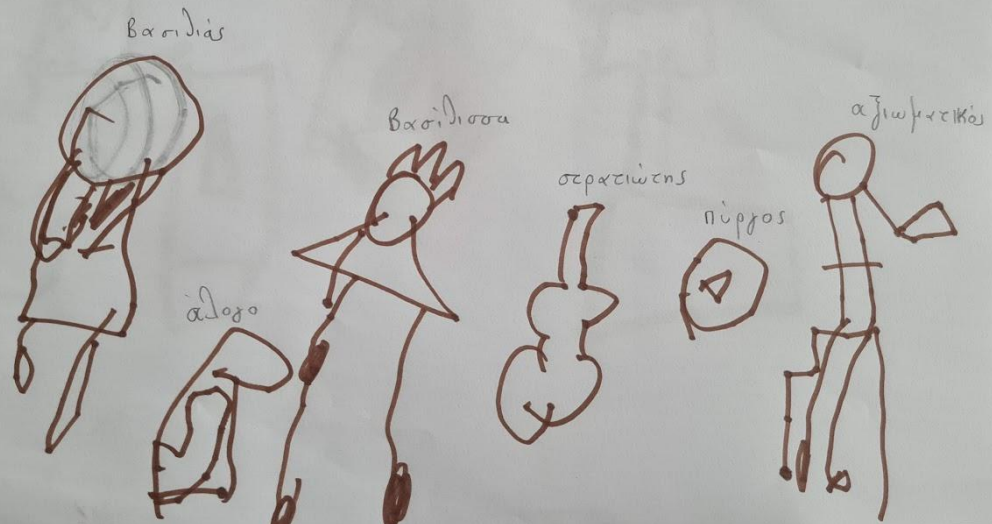

α πύργου

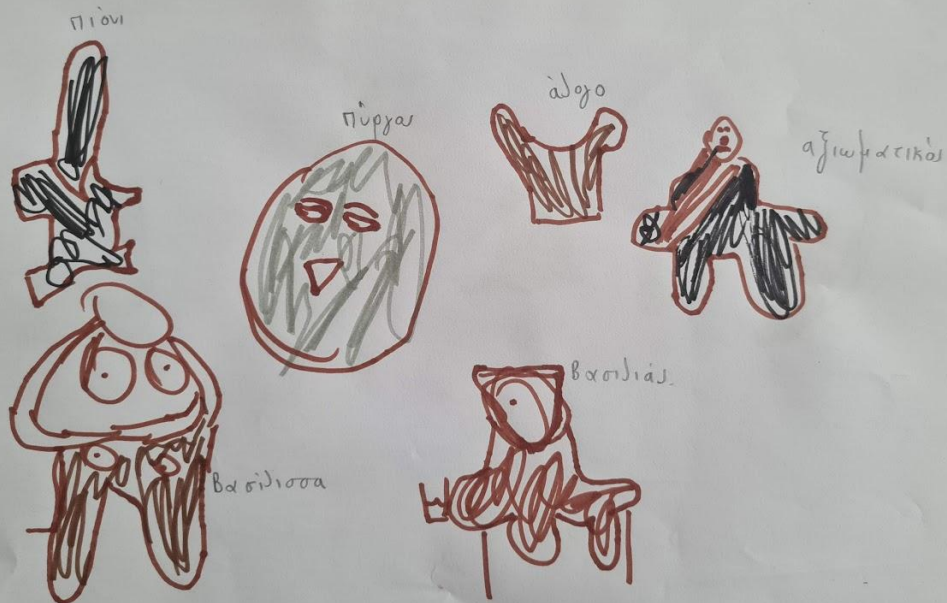

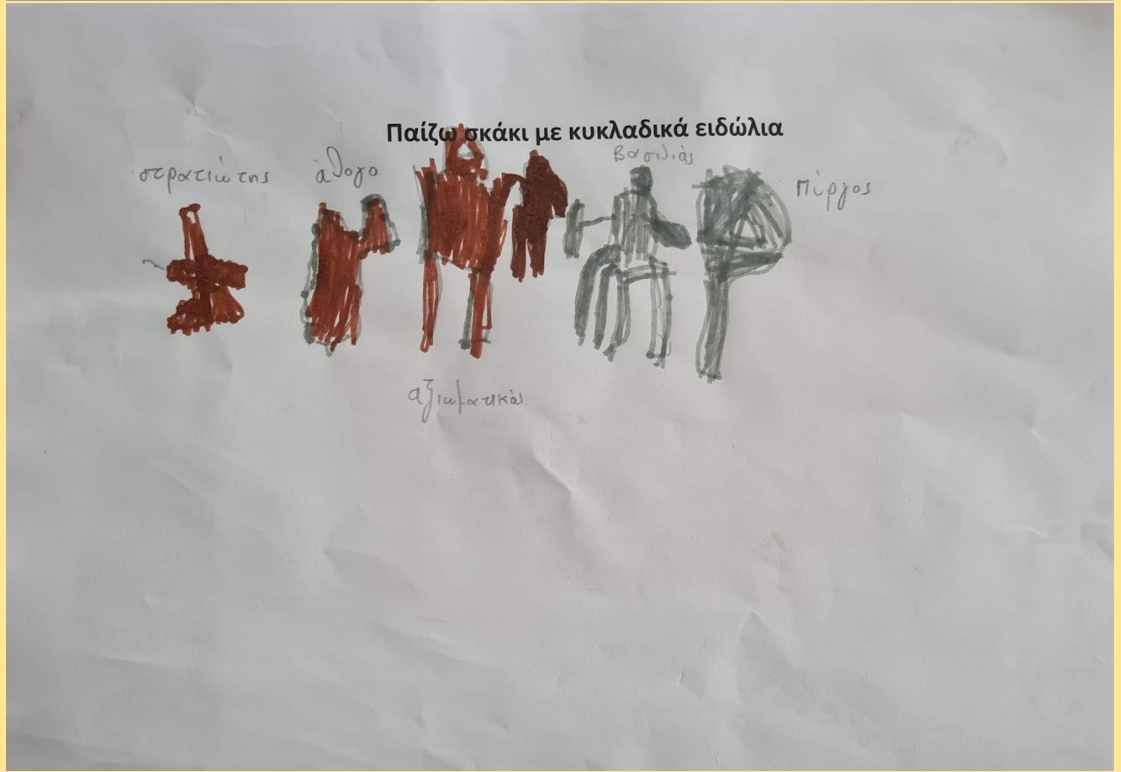
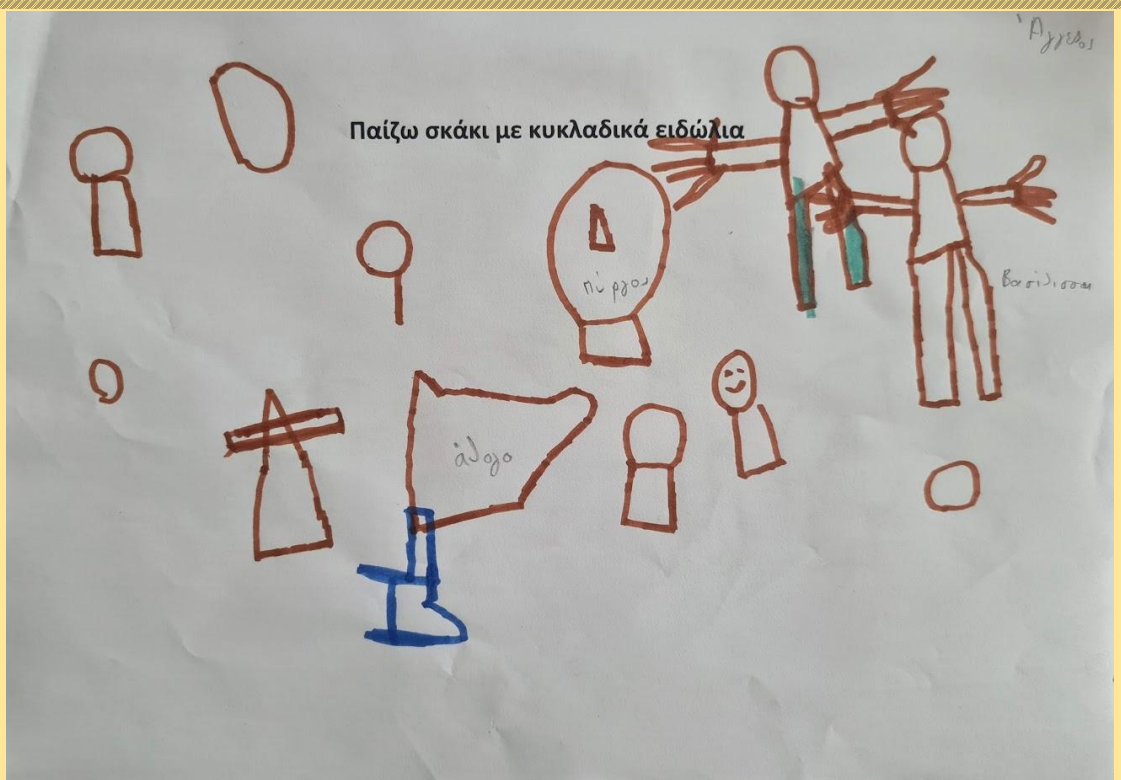
αδελφό

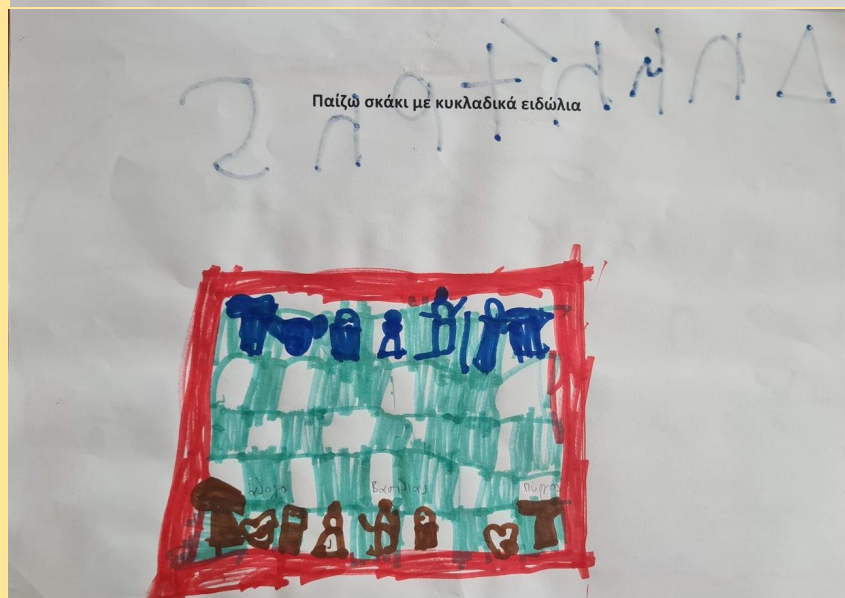
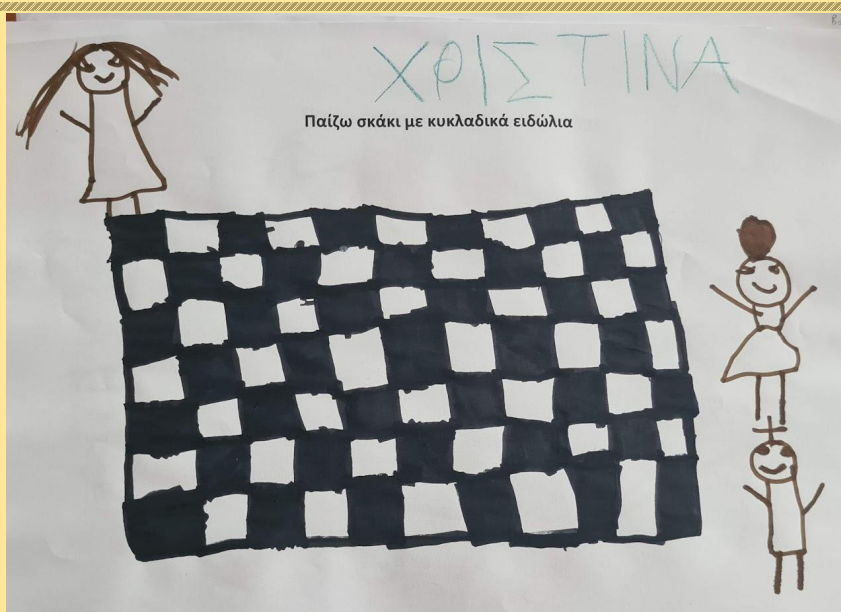
ΠΑΙΖΩ ΣΚΑΚΙ ΜΕ ΚΥΚΛΑΔΙΚΑ ΕΙΔΩΛΙΑ

ΠΑΙΖΩ ΣΚΑΚΙ ΜΕ ΚΥΚΛΑΔΙΚΑ ΕΙΔΩΛΙΑ

ΣΚΑΚΙ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ

Ο καλός καιρός τον πρώτο μήνα της άνοιξης μας επέτρεψε να βγούμε στην αυλή, να παίξουμε και να δημιουργήσουμε. Εκμεταλλευτήκαμε την επιδαπέδια σκακιέρα που είχαμε δανειστεί από το Σκακιστικό Όμιλο Μυτιλήνης και παίξαμε μια παρτίδα σκάκι.

Τα παιδιά σήνουν τα πιόνια.

Χωρίζονται σε δυο ομάδες και οι αρχηγοί των ομάδων κάνουν χειραψία υποσχόμενοι σεβασμό και τήρηση των κανόνων κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

Και η παρτίδα ξεκινά....

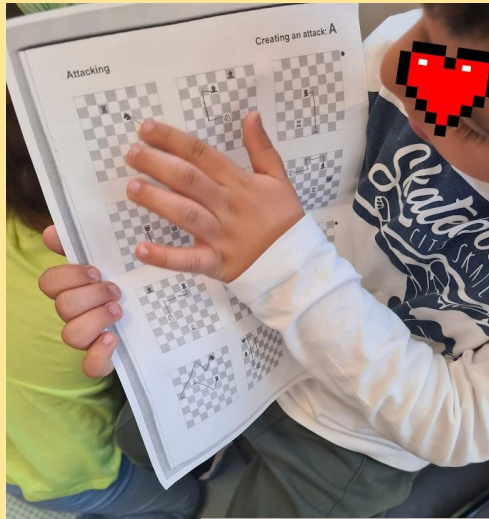

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

Κάποιοι από τους μαθητές μας αγάπησαν το σκάκι και αποφάσισαν να κάνουν περαιτέρω μαθήματα σε σκακιστικούς ομίλους. Οι μαθητές αυτοί έγιναν δάσκαλοι μεταφέροντας στους συμμαθητές τους τις καινούριες τους γνώσεις.

ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

Στο νηπιαγωγείο μας διεξήχθη ενδοσχολική επιμόρφωση σε συνεργασία με το Σκακιστικό Όμιλο Μυτιλήνης. Στόχος της επιμόρφωσης ήταν η γνωριμία των νηπιαγωγών με το σκάκι, τους κανόνες, τεχνικές, καθώς και τις βασικές αρχές του παιχνιδιού. Δόθηκε έμφαση σε παιδαγωγικές τεχνικές, σε θεωρητική ανάλυση και στην πρακτική.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αφού ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα και τα παιδιά είχαν τις βασικές γνώσεις, στα πλαίσια της μετάβασης και δεδομένου ότι το σκάκι είχε διδαχθεί και πέρυσι στα παιδιά που φέτος είναι στην πρώτη δημοτικού διεξήχθη μετά από πρόσκληση μας ένας φιλικός αγώνας σκακιού. Τα παιδιά ξεδίπλωσαν τις γνώσεις τους κι έδωσαν τον καλύτερο τους εαυτό.

